

Al Megalític, el culte als morts es realitzava fent petits túmuls amb pedres, per tal d'honorar als morts. Ja en l'època megalítica les construccions jugaven un paper molt important en el culte als morts

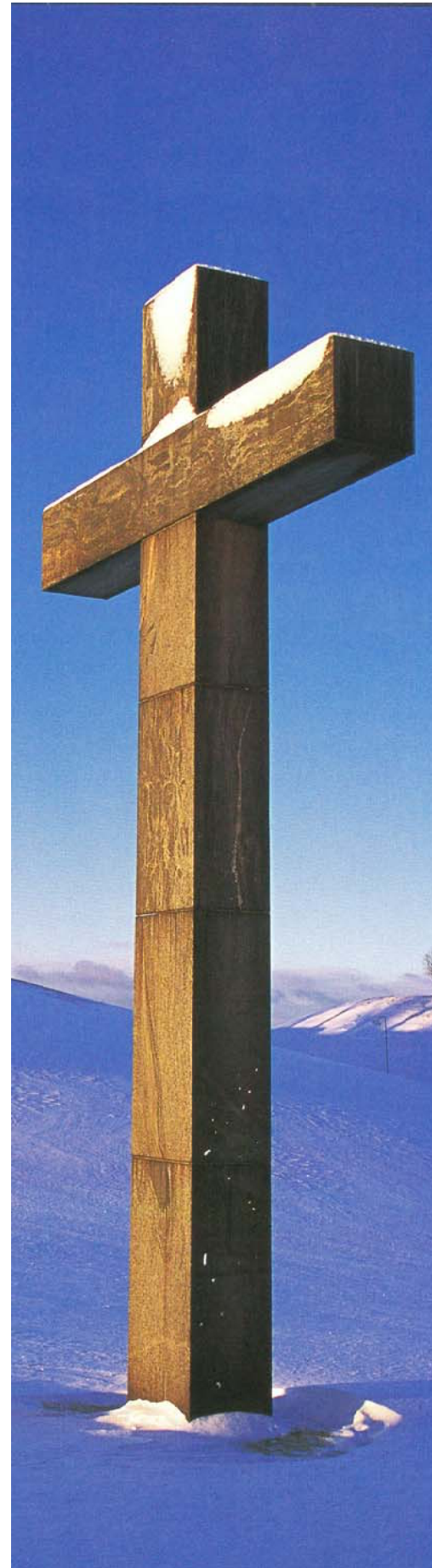
A Egipte, la tomba representava la primera morada del difunt, i es considerava que era la primera llar verdadera de la que disposava. Als morts se'ls embalsamava per tal de que tinguessin aparença de vius i provar-los de la descomposició.

A la Mitologia Grega, la mort era entesa dintre del món del **Deu Hades**. Una vegada mort s'arribava a la porta d'Hades on un barquer esperava per transportar-te a través del riu que representava la mort i el trasllat al món de les ombres

A Roma, el moment de la mort era important per tots els ciutadans fòsin de la classe social que fossin. Comenterium: Dormitori o lloc on es dorm. Els morts es disposen a lo llarg dels camins.

- LLEI 9-7-1990 num.15/1990 Parlament de Catalunya. **ORDENACIÓ SANITÀRIA DE CATALUNYA**
 - DECRET 25-11-1997 num. 297/1997 Presidència Generalitat de Catalunya. **REGLAMENT DE LA POLICIA SANITÀRIA MORTUORIA**
 - **NORMATIVA MUNICIPAL** pròpia de cada municipi
 - DECRET 27-7-1999 num. 209/1999 Departament Governació Generalitat de Catalunya (Reglament que regula, amb caracter supletori, els serveis funeraris municipals)

REGLAMENT DE LA POLICIA SANITÀRIA MORTUORIA

A EFECTES D'INTERPRETACIÓ DEL REGLAMENT S'ESTABLEIXEN LES SEGÜENTS DEFINICIONS:

- **Domicili Mortuori:** lloc on resta el cadàver fins el moment de ser conduït cap a la seva destinació final, sent així, que les sales de vetlla tenen aquesta consideració de domicili mortuori.

- **Cadàver:** Cos Humà durant els cinc anys següents a la mort real, computats des de la data i hora que figura en la inscripció de la defunció al Registre Civil. Aquests es divideixen en dos grups segons la causa de defunció. Al Grup I aquells en que la causa de la mort ha estat la representació d'un perill sanitari, potencialment infecciosos (còlera, diftèria, l'antrax...) i al Grup II tots aquells en que la causa de la mort no és cap de les incloses al Grup I.

- **Restes Cadavèriques:** Allò que queda del cos humà després del procés de destrucció de la matèria orgànica un cop transcorreguts cinc anys de la mort.

- **Putrefacció:** Procés que condueix a la transformació de la matèria orgànica mitjançant l'atac al cadàver per microorganismes i fauna complementària auxiliar.

- **Pràctica Sanitària sobre un cadàver:** Qualsevol tipus de manipulació que s'hi realitzi, llevat de les destinades a l'obtenció de peces anatòmiques i teixits per a transplantaments. Dintre d'aquestes trobem:

- **Tanatopràxia:** Mètodes destinats a la conservació del cadàver, com són la refrigeració, la congelació, la conservació transitòria i l'embalsament.
- **Tanatoplàstia:** Mètode d'adequació del cadàver per mitjà de tècniques de reconstrucció.
- **Tanatoestètica:** Mètode d'adequació del cadàver, amb la finalitat única de millorar-ne l'aspecte.
- **Incineració:** Destrucció de cadàvers, de restes humanes i restescadavèriques fins ala seva reducció a cendres.

- **Conducció del cadàver:** Transport del cadàver o restes cadavèriques des del domicili mortuori al lloc d'inhumació o incineració, sempre i quan ambdós llocs estiguin dins l'àmbit territorial de Catalunya.

- **Trasllat del cadàver:** Quan un dels dos llocs estigui fora del territori de Catalunya.

REGLAMENT EN QUANT A LES CONDICIONS TECNICO SANITÀRIES:

- **Sales de Vetlla:** Han de tenir una dependència per a l'acolliment de la família i públic en general, una sala d'exposició del cadàver degudament refrigerada i una sala destinada a la pràctica sanitària sobre el cadàver.
- **Dipòsit de cadàvers:** sala o dependència annexa generalment a un centre hospitalari o cementiri, de dipòsit temporal de cadàvers.
- Es prohibeix la conducció. La inhumació i la incineració de cadàvers sense el corresponent fèretre. Llevat del cas excepcional de catàstrofes. Aquests fèretres es divideixen en comuns, especials i caixes per a restes.
- No es podrà donar una destinació final a un cadàver transcorregudes 24 hores de la seva defunció, tret dels casos en què se li hagi practicat l'autòpsia o s'hagin obtingut òrgans per a transplantaments. Aquest termini es podrà reduir quan hi hagin raons sanitàries que ho aconsellin.
- No es podran depositar dos o més cadàvers en un mateix fèretre, llevat de mares i criatures abortives, mortes ambdues al mateix moment, o en cas de catàstrofe.
- Es poden incinerar tofa mena de cadàvers, llevats dels contaminats per radiacions ionitzants. El transport o dipòsit posterior no està subjecte a cap exigència sanitària.

REGLAMENT EN QUANT A LES NORMES QUE HAN DE COMPLIR ELS CEMENTIRIS:

- Tots els Municipis, independentment o associats, han de prestar el servei de cementiri. El cementiri és llavors un **servei municipal** posat a disposició dels ciutadans d'una població.

- **L'emplaçament** d'aquests, ha d'estar un radi de 25 metres, al voltant d'una zona de protecció que només podrà estar enjardinada i lliure de tota mena de construcció. S'estableix un altre radi de 225 metres on només hi podrà haver-hi instal·lacions industrials, habitatges unifamiliars o explotacions agropecuàries.

- La **capacitat** s'ha de calcular en funció de la mitjana de defuncions durant els darrers 20 anys i ha de tenir un nombre de sepultures que possibiliti els enterraments en els 10 anys següents a la seva construcció, i terreny per poder-lo ampliar segons les necessitats previstes per als propers 25 anys.

- Les instal·lacions que han de tenir a més de les sepultures són un dipòsit de cadàvers, un **sector destinat a enterrament de restes** procedents d'avortaments, intervencions quirúrgiques, de mutilacions i criatures abortives, una ossera general i instal·lacions d'aigua i serveis higièncs.

- Les **mides mínimes dels nínxols** han de ser de 90 cm d'amplada, 75 d'alçada i 2'60 m de fons si bé les d'infant poden ser de 50 per 50 cm, amb una fondària d'1'60 m.

- Si l'enterrament es fa directament a terra, la fondària de la fossa ha de ser de 2 metres, amb una capa de sauló al fons de 40 cm com a mínim.

- L'Exumació de cadàvers no es podrà fer abans de passat dos anys des de la darrera exumació si són cadàvers del Grup II i cinc anys del Grup I.

- Un Cementiri no pot ser destinat a un altre ús fins després de transcórrer, com a mínim, deu anys des de la última inhumació.

Amb la **Religió cristiana**, la inhumació comença a ser el mètode d'enterrament habitual ja que la incineració es reservava als pagans, que morien a la foguera i llavors se'ls hi treia el dret a la resurrecció.

La disposició masiva dels difunts a les esglésies, va provocar que els cementiris estiguessin als centres de les ciutats, que creixien de manera descontrolada. Les condicions higièniques, que allò provocava era incompatible a la vida dintre de les ciutats.

ACTUALMENT
 El Cementiri Cristià, el **Campo Santo**, és un lloc acotat i tancat per un mur que el separa del món dels vius: hi ha un **Dintre i un Fora**. El paulati procés de **masificació** i secularització de la societat ha transformat els cementiris en aparcaments de difunts sotmessos a les lleis del màxim aprofitament i de la **vulgaritat repetitiva**. Els deudos dels morts intenten paliar aquesta situació mitjançant patètics alardes de làpides estridents i florilegis artificials. La conseqüència és que el cementiri en l'actualitat no es més que un lloc per oblidar als morts.

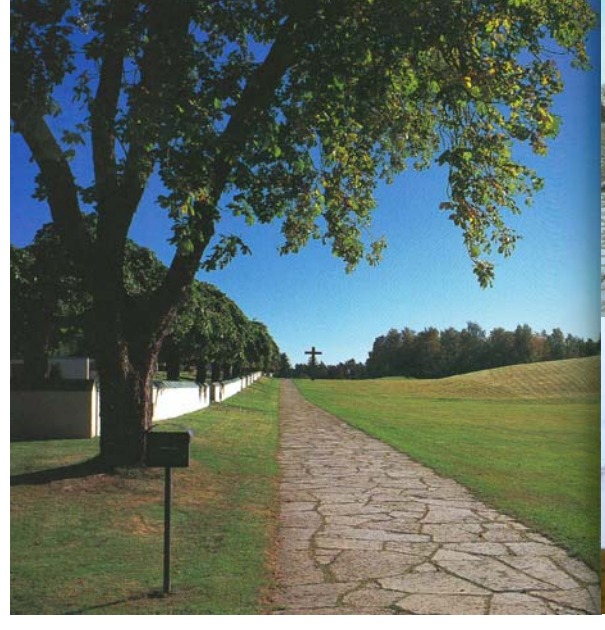
3 ABRIL 1787 TENDÈNCIA HIGIENISTA

(...) *Se harán los cementerios fuera de las poblaciones siempre que no hubiere dificultad invencible, o grandes anchuras dentro de ellas, en sitios ventilados e inmediatos a las Parroquias, y distantes de los vecinos; y se aprovecharán para capillas de los cementerios las ermitas que existen fuera de los pueblos (...)*

INHUMANACIÓ - Manera primitiva de deposició de cadàvers. La majoria de les religions i creences ho comparteixen, associades a alguna creença religiosa o simplement al significat primitiu de retorn a la Terra-Mare, i llavors tornar a créixer. La putrefacció llavors és consentida, però amagada.

CARLES III

LA CIUTAT DELS MORTS EN L'ARQUITECTURA ACTUAL

CEMENTIRI DEL BOSC
 GUNNAR ÅSFLUND
 SIGURD LEVERENTZ 1935-1940

El Bosc i el Clar del Bosc, parts molt importants a la cultura constructiva escandinava, juguen dintre d'aquest espai en que la importància que la vegetació i la topografia del lloc donen, fan el joc i la disposició final de tots els elements.

El mateix lloc, la mateixa vegetació poseix un joc de Plens i Buidis. Plens quan es tracta de bosc tancat i Buidis quan trobem les grans prades, unes al costat de les altres, molt típiques del paisatge d'escandinavia, on la mateixa temperatura i clima del lloc, fan possible trobar aquests espais.

La idea principal del projecte és la de conservació total del bosc verge, agafant com a idea de projecte la mateixa disposició que el lloc li dona. Buid-Plè Les tombes es disposen lliurement alienes a un ordre ja que es col·loquen al bosc, a la part de natura descontrolada que el bosc proporciona. En canvi als clars del bosc on hi han les grans prades, tot es geometritza en formes primitives i controlades, inclòs les tombes.

El simbolisme forma una part molt important, ja que el projecte és una evocació d'imatges primitives, reconegudes per tots, des del món clàsic. D'aquesta manera les edificacions que es troben, com per exemple la Capella, evocuen al Temple Clàsic, al "Tholos" primitiu i al "Phanteon" a la bóveda còsmica. S'intenta fer referència a la primigeni, a la vernacular.

- DESENVOLUPAMENT DEL CAMÍ-
- APROFITAMENT AL MÀXIM DE LES DIFERENTS SITUACIONS NATURALS QUE DONA EL LLOC-
- JOC DE LA DISPOSICIÓ DELS ELEMENTS FUNERARIS SEGONS CARACTERÍSTIQUES DETERMINADES DEL LLOC-

CEMENTIRI D'IGUALADA
 ENRIQ MIRALLES
 CARMEL FNO'S 1985

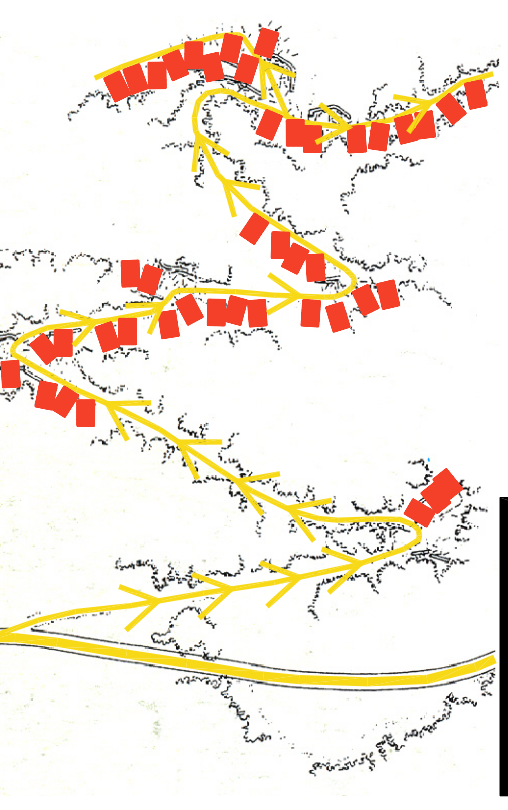
El programa es desenvolupa semisoterrat, així la percepció d'aquests espais de l'exterior és casi nula. La identificació del lloc s'obté mitjançant elements puntuals, lineals i verticals; externs a l'estructura construïda, la funció dels quals és alhora estètica i simbòlica.

L'estructura del projecte es defineix a partir del relleu topogràfic preexistent (els recorreguts dibuixen traces tangents a les corbes de nivell, les places amb relació amb petits valls, etc). És a partir de les preexistències del lloc, que es proposen, els colors, les tonalitats i les textures dels acabats superficials.

El tractament semisoterrat de l'espai (generat per una fossa enorme) suggereix el concepte bàsic d'enterrament, posar dins de terra, estableix un vincle entre el concepte i l'objecte, entre recorreguts i el tipus actual d'enterrament, nínxols i mausoleus que, al mateix moment, en les seves solucions formals retornen al terra, ja que les dues tipologies s'insereixen dins el terreny.

Així mateix, es fa referència a la tipologia primitiva de cementiri, de cova o soterrani mitjançant el concepte de semisoterrament i més concretament, en el disseny de mausoleus i dels passos esglaonats entre els murs del nínxols (baixar, pujar, entrar dins...).

- SENSIBILITAT DELS MATERIALS QUE S'UTILITZEN-
- HI HAN DIFERENTS ESPAIS QUE VAN APAREIXENT SEGONS DIFERENTS SITUACIONS-
- IMPORTÀNCIA EN LA VEGETACIÓ, DISPOSICIÓ, SITUACIÓ (AGRUPATS O AÏLLATS)-

CEMENTIRI DE FINISTERRE
 CÉSAR PORTELA 1987-1989

Es tracta d'una tipologia de cementiri "lliure" en quant a la seva estructuració, que no implica la realització de petites desmunts, procurant la màxima adaptació a la topografia existent i minimitzant d'aquesta manera l'impacte arquitectònic que un cementiri en ús "compacte", provocaria al paisatge.

D'aquesta manera, la proposta, és la construcció d'un cementiri fragmentat en un conjunt de petites edificacions, articulades a lo llarg de petits camins existents, que discurreixen per les vessants de la muntanya, amb falta de qualsevol tipus de tancament, i amb la continua presència del mar com a teló de fons.

La imatge del cementiri és la d'una senda, que descendeix sinuosament per la vessant de la muntanya fins al mar, adaptant el seu traçat a l'accidentada topografia del terreny, a on a les vores d'aquest, es disposen les sepultures: grans calaixos, blocs rocossos de geometria aristada, recordant les grans formes granítiques, que com si al rodolar vull avall trobasin un lloc on detenir-se, mentre que d'altres, rodren precipitadament per l'acantilat, arribant fins a la riba del mar, on permaneixen per sempre.

L'estudiada diseminació de les sepultures, d'aquests objectes, col·locats "a l'atzar", com volgut recordar que la mort i els morts estan allà a on anem, allà a on el camí de la vida ens porti.

El terreny no es mou, el territori no es modifica, el paisatge es transforma.

- IMPORTÀNCIA DEL RECORREGUT-
- HI HA UN CAMÍ PRINCIPAL QUE ET TRANSPORTA-
- LA DISPOSICIÓ DELS ELEMENTS FUNERARIS ES VAN DEPOSITANT A LO LLARG DEL CAMÍ-